

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. H.**, zast. JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Tychonova 1, Praha 6, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2008, č. j. 2 Cad 20/2008 - 90,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ministerstva obrany ze dne 7. 7. 2006, č. j. 421/3-703D-5/2001/DP-7542, bylo zamítnuto odvolání žalobce podané proti rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení (dále „VÚSZ“) ze dne 14. 3. 2006, č. j. 290407157/B/2006, a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Uvedeným prvoinstančním rozhodnutím nebylo vyhověno žádosti žalobce o zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o ocenění účastníků boje za osvobození“). V odůvodnění žalovaný uvedl, že žalobce nastoupil do Letecké vojenské akademie (dále též „LVA“) dne 1. 10. 1948 a podle „Kmenového listu“ č. 195/1948 byl tímto dnem zároveň „prezentován k vykonávání zákonitě prezenční služby“. Tato služba trvala 2 roky a skončila nejpozději dne 30. 9. 1950. Dne 15. 2. 1951 byl žalobce vyloučen z LVA a byl povinen nahradit dobu strávenou školením v této akademii podle § 37 odst. 2 písm. a) zákona č. 92/1949 Sb., branného zákona, v plném rozsahu. V září 1951 byl přemístěn k pomocnému technickému praporu (dále „PTP“) a v době od 15. 2. 1951 do 1. 9. 1951 byl ve vyšetřovací vazbě. Žalovaný měl za prokázané, že žalobce v době zařazení do PTP nevykonával základní vojenskou službu

ani výjimečné vojenské cvičení. Tento závěr žalovaný založil na osvědčení vydaném podle § 22 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto osvědčení byla služba žalobce od 1. 10. 1948 zhodnocena pro účely důchodového zabezpečení jako služba vojáka z povolání, což nebylo žalobcem v průběhu mimosoudní rehabilitace ani při přehodnocení jeho důchodových nároků zpochybněno. Vzhledem k uvedenému žalovaný konstatoval, že žalobce nebyl zařazen do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby nebo výjimečného vojenského cvičení podle § 39 branného zákona z roku 1949. Nebylo proto možné vyslovit závěr, že rozkaz o jeho zařazení do těchto jednotek byl zrušen ve smyslu § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních vyrovnáních. Žalobce tak podle žalovaného nesplňoval podmínky pro vznik nároku na zvláštní příspěvek k důchodu podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o ocenění účastníků boje za osvobození.

Dne 10. 9. 2006 podal proti tomuto rozhodnutí žalobce včasnou žalobu v níž namítal, že žalovaný nedostatečně hodnotil důkazy a podklady rozhodnutí, a v důsledku toho dospěl k nesprávnému právnímu názoru.

Městský soud v Praze k uvedené žalobě rozsudkem ze dne 20. 4. 2007, č. j. 2 Cad 96/2006 – 45, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalovaného rozsudkem ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Ads 128/2007 – 77, uvedený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k novému řízení.

Rozsudkem ze dne 18. 6. 2008, č. j. 2 Cad 20/2008 – 89, Městský soud v Praze v novém řízení ve věci, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku, žalobu zamítl. Městský soud v Praze ve výroku rozsudku žalovaného označil jako „Ministerstvo obrany ČR, se sídlem v Praze, Vršovická 1429/68“. V odůvodnění soud uvedl, že žalobce nesplňoval veškeré podmínky ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o ocenění účastníků boje za osvobození, a nemohl mu proto být přiznán nárok na přiznání zvláštního příspěvku k důchodu podle tohoto zákona.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. Z obsahu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel namítal, že Městský soud v Praze označil žalovaného jako Ministerstvo obrany ČR, přičemž takto určená organizační složka státu nemůže být účastníkem soudního řízení. S odkazem na ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, stěžovatel tvrdil, že nebyly splněny podmínky řízení, a soud měl proto soudní řízení zastavit, neboť stát se podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2001 uvádí v žalobě jako účastník řízení označením státu (Česká republika) a příslušné organizační složky, která za stát vystupuje. Organizační složka podle stěžovatele nemá způsobilost být účastníkem řízení. Stěžovatel uvedl, že „označil-li žalobce v rozsudku účastníka řízení jen jako organizační složku státu, soud musí řízení zastavit.“. Na podporu svých tvrzení odkázal stěžovatel na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2002, sp. zn. 21 Cdo 366/2002, a na spor V. H.. Stěžovatel v této souvislosti přiložil ke kasační stížnosti kopii vyjádření Ministerstva vnitra ze dne 6. 3. 2008, č. j. MV – 18084/P – 2008, týkající se uvedeného sporu žalobce V. H. a žalovaného Ministerstva vnitra, a dále kopii usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 3. 2008, č. j. 23 C 326/2007 – 29, kterým bylo řízení zastaveno. Vzhledem k výše uvedeným tvrzením požadoval stěžovatel rozsudek Městského soudu v Praze zrušit.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti se stěžovatel dovolává důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 33 odst. 2 s. ř. s. má způsobilost být účastníkem řízení ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, a správní orgán; jinak i ten, komu ji zákon přiznává.

Ustanovení § 69 s. ř. s. uvádí, že žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.

Stěžovatel rozsudek napadá z důvodu tvrzeného pochybení Městského soudu v Praze při určení účastníků soudního řízení. Konkrétně stěžovatel namítal chybné označení žalovaného, jímž podle jeho tvrzení nemůže být organizační složka státu, ale stát per se. K dané námitce Nejvyšší správní soud poznamenává, že je nutné důsledně rozlišovat civilní soudní řízení a soudní řízení správní, které jsou svázány mnohdy zcela odlišnými procesními pravidly. Charakter správního soudnictví je specifický nejen co do svého obsahu, ale i do relativní samostatnosti své zákonné úpravy. Zákonodárce odňal dnem 1. 1. 2003 úpravu správního soudnictví občanskému soudnímu řádu, který byl do této doby jejím právním základem a dal jí podobu samostatného zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního. Tento zákonný předpis stanoví pravomoc, příslušnost, organizaci, podmínky a jiné náležitosti soudního řízení ve správním soudnictví. Na podkladě tohoto předpisu bylo tedy samostatně vyděleno správní soudnictví jako specifická oblast justice. Vazby mezi občanským soudním řádem a správním soudnictvím však přesto nebyly zcela zprerhány. Ve smyslu § 64 s. ř. s. se přiměřeně užije ustanovení části první a třetí občanského soudního řádu, nestanoví-li s. ř. s. úpravu jinou. Občanského soudního řádu se užije tam, kde úprava soudním řádem správním není dána a nevylučuje-li to povaha správního práva. V daném smyslu se již vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 11. 2006, č. j. 8 As 33/2005 - 52, ve kterém uvedl, že: „*Přezkoum správních rozhodnutí správními soudy představuje samostatný typ řízení, oddělený od systému civilního soudnictví, a řídící se vlastním procesním předpisem, kterým je soudní řád správní. Použití občanského soudního řádu na základě § 64 s. ř. s. je třeba považovat za výjimečné a uplatňující se pouze v případech, na které ustanovení soudního řádu správního vůbec nedopadají.*“ Přes zmíněné subsidiární užití občanského soudního řádu v soudnictví správním, soudní řád správní obsahuje řadu civilnímu procesu neznámých, či naprosto odlišně stanovených institutů. Mezi tyto specificky upravené instituty patří mimo jiné úprava osob zúčastněných na řízení. Na rozdíl od práva soukromého, kde subjekty vystupují zásadně v rovném postavení, jsou subjekty v právu správním v postavení rozdílném. Z povahy správního řízení jsou dvěma hlavními subjekty řízení jednak správní orgány, které provádějí řízení a rozhodují ve věci, a jednak účastníci řízení, jichž se týkají účinky správních aktů. Tomuto nerovnému postavení subjektů správního řízení, pak odpovídá i úprava účastníků řízení ve správním soudnictví. Ve smyslu ustanovení § 33 s. ř. s. jsou za účastníky označeny na jedné straně osoby, jež mají způsobilost nabývat práv a povinností a na straně druhé správní orgány. Účastníkem

řízení ve správním soudnictví proto není stát jako subjekt, ale konkrétně určený orgán veřejné správy, který podle ustanovení § 69 s. ř. s. v dané věci rozhodoval v posledním stupni, či na který jeho působnost přešla. Není proto možné přisvědčit argumentům stěžovatele, které zjevně konstruoval na základě ustanovení občanského soudního řádu a požadavků platných pro civilní proces, jež však úprava s. ř. s. obsahuje zcela odlišně. Z těchto důvodů současně soud nepřihlédl k materiálům předloženým stěžovatelem (usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 23 C 326/2007 – 29, vyjádření Ministerstva vnitra č. j. MV – 18084/P – 2008), neboť nejsou pro posouzení daného případu relevantní.

Co se týče samotného určení příslušného správního orgánu, k tomu se již vyslovil Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 – 56: „...*V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce; zvláštní usnesení o tom soud nevydává (§ 53 odst. 2 s. ř. s. a contrario).*“ Soud rozhodující o žalobě ve správním soudnictví musí tedy z úřední povinnosti identifikovat správní orgán, jehož rozhodnutí je napadáno žalobou, ve smyslu ustanovení § 69 s. ř. s. V daném případě Městský soud v Praze správně určil podle ustanovení § 3 odst. 5 zákona o ocenění účastníků boje za osvobození ve spojení s ustanovením § 111 odst. 1 zákona 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, za správní orgán rozhodující v posledním stupni, ve smyslu citovaného § 69 s. ř. s., Ministerstvo obrany. Podle ustanovení § 1 bodu 12 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je celým názvem Ministerstvo obrany. Městský soud v Praze správně označil za účastníka řízení – žalovaného Ministerstvo obrany.

Nejvyšší správní soud nezjistil v rozsudku Městského soudu v Praze taková pochybení, která by způsobovala jeho nepřezkoumatelnost ve smyslu kasačních důvodů. Kasační stížnost není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu